

**Uchwała Nr XLVIII/573/22
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach**

z dnia 5 kwietnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.), art. 10 ust.1-2b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025, określony w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Żelazny

Załącznik do uchwały Nr XLVIII/573/22
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach
z dnia 5 kwietnia 2022 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Czechowice-Dziedzice
na lata 2022-2025**

Czechowice-Dziedzice, marzec 2022 r.

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025 stanowi realizację art.10 ust. 1-2b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz art. 4¹ ust.1 i 2, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku. Program przedstawia zadania własne Gminy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu jak również zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii oraz profilaktyką uzależnień behawioralnych. Program ten stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czechowice-Dziedzice, opracowanej na lata 2020-2025 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Program uwzględnia również cele zawarte w Programie przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2021–2030.

Program stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów alkoholowych oraz ze wsparcia Zespołu Ekspertów, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele GKRPA, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, policji, którzy zostali zaproszeni do współpracy przez Burmistrza Miasta.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

W związku z przedłużającym się stanem pandemii, która została ogłoszona w roku 2020 zakładamy, że niektóre z zaplanowanych zadań będą musiały odbywać się z zachowaniem wzmoczonego reżimu sanitarnego, część zadań w ogóle nie uda się zrealizować. Niektóre działania będą realizowane w trybie zdalnym. Jednak na podstawie obserwacji, licznych rozmów z wychowawcami, rodzicami i pedagogami szkolnymi wyzwaniem na najbliższe miesiące wydaje się być zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom i młodzieży, które zupełnie nie radzą sobie z emocjami w sytuacji przedłużającej się izolacji. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że w sytuacji pandemii, kiedy dzieci pozostają w swoich domach, kontakty interpersonalne przenoszą do przestrzeni wirtualnej i nadużywają urządzeń cyfrowych, co także niekorzystnie wpływa na obszary związane z komunikacją z relacjami i mogą kształtować patologiczne wzorce.

Samopoczucie

- Ok. 50% uczniów ma gorsze lub dużo gorsze samopoczucie psychiczne oraz fizyczne w porównaniu do czasu przed pandemią
- Ok. 30% uczniów nauczycieli przejawia wyraźne symptomy stanów depresyjnych (smutek, przygnębienie, osamotnienie, chęć płaczu, brak energii do działania)

Relacje

- Ok. 50% uczniów wskazuje, że ma gorsze relacje z kolegami/koleżankami z klasy, a prawie 13% młodzieży uznaje, że ich relacje z rodzicami uległy pogorszeniu w czasie pandemii
- Uczniowie często czują złość na nauczycieli, że otrzymują od nich zbyt dużo zadań, a nauczyciele na uczniów że są nieprzygotowani do zajęć lub nie biorą w nich aktywnego udziału

Życie i nauka on-line

- Ok. 30% uczniów ma problem z koncentracją na tym, co mówi nauczyciel i tyle samo ma trudności z rozumieniem przekazywanej nowej wiedzy

- 50% uczniów w dni robocze korzystała z internetu ponad 6 h, ponad 30% korzysta z internetu ponad 6 h również w weekendy, a część z nich ma wyraźne symptomy nadużywania mediów cyfrowych
- Ok. 40% młodzieży doświadcza rozregulowania rytmu dobowego – częstsze siedzenie do późna i towarzyszące temu dłuższe spanie, trudności z zasypianiem i ciągłością snu¹.

Opiekunowie sygnalizują, że u coraz młodszych dzieci występuje drażliwość, stany depresyjne lub labilność emocjonalna, co w dłuższej perspektywie stanowi zagrożenie dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży i ich bezpieczeństwa. Traumatyczne doświadczenia związane z izolacją, z zaburzeniami więzi mogą wpływać na występowanie w późniejszym czasie różnego rodzaju uzależnień. Dlatego szczególnie ważne wydaje się zintensyfikowanie działań w obszarze ochrony dzieci oraz wyposażenia rodziców i opiekunów w skuteczne narzędzia do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Planując działania w ramach niniejszego programu uwzględniono także trwającą wojnę na terenie sąsiadującej z Polską Ukrainy, która zagraża bezpieczeństwu w całej Europie, a także kryzys humanitarny związany z napływem uchodźców z kraju objętego działaniami wojennymi. Konieczne jest uruchomienie wsparcia zarówno dla dzieci polskich, dla których obecna sytuacja wiąże się z ogromnym stresem oraz dla dzieci ukraińskich przybywających z kobietami do naszego miasta. Są to dzieci dotknięte traumą wynikającą z doświadczenia zagrożenia, utraty bezpieczeństwa i stabilizacji, dzieci których ojcowie giną na wojnie. Pomoc w sytuacji kryzysowej jaką niewątpliwie jest wojna za wschodnią granicą powinna być kierowana zarówno do dzieci jak i do dorosłych. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności planuje się, że niniejszy Program adresowany będzie zarówno do stałych mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice jak również do osób czasowo przebywających na terenie miasta. Objęcie lokalnego środowiska adekwatną pomocą i szeroko rozumianym wsparciem wydaje się być absolutnie niezbędne. Działania integracyjne wydają się nam być istotnym czynnikiem chroniącym całe środowisko zarówno polskie jak i ukraińskie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany jest przez Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach.

Program może być realizowany we współpracy z: osobami fizycznymi, osobami prawnymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Administracją Zasobów Komunalnych, Miejskim Domem Kultury, zakładami opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze), Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Świetlicą „ZATOKA”, szkołami nauki jazdy, szkołami, przedszkolami, lokalnymi mediami oraz innymi podmiotami posiadającymi odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje oraz doświadczenie do realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025.

Rozdział II

1. Rozmiary problemów

ALKOHOL

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) alarmuje: według wskaźnika spożycia alkoholu na osobę Europa jest najbardziej rozpitym kontynentem na świecie. Z raportu WHO (World Health Organization) wynika, że niezwłocznie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia szkód wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu, gdyż z przyczyn związanych z piciem alkoholu rocznie 210 000 Europejczyków traci życie. W czołówce europejskich państw, w których pije się najwięcej są Litwa i Czechy oraz Niemcy. Polacy znaleźli się w tym rankingu na 11 miejscu

¹ Małgorzata Łuba Pierwsza pomoc emocjonalna w kryzysie psychicznym uczniów za badaniem: Zdalne nauczanie, a adaptacja do warunków społecznych podczas epidemii korona wirusa – Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej, Fundację Orange oraz Fundację Dbam o Mój Zasięg) – ZdalneNauczanie.org

z wynikiem spożycia 11,6 litra mocnych alkoholi rocznie (w przeliczeniu na jednego mieszkańca). Z ustaleń Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że państwami europejskimi, wśród których wskaźnik spożycia czystego alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca przekracza 10 litrów, znalazły się:

- Litwa (15),
- Czechy (14,4),
- Niemcy (13,4),
- Irlandia (13),
- Luksemburg (13),
- Łotwa (12,9),
- Bułgaria (12,7),
- Francja (12,6),
- Rumunia (12,6),
- Słowenia (12,6),
- Portugalia (12,3),
- **Polska (11,6),**
- Belgia (11,6),
- Austria (11,6),
- Szwajcaria (11,5),
- Wielka Brytania (11,5),
- Słowacja (11,4),
- Węgry (11,4),
- Cypr (10,8),
- Finlandia (10,7),
- Grecja (10,4),
- Dania (10,4).

Spożycie alkoholu w Polsce (11,6 litra) pozostaje od lat na poziomie zbliżonym do średniej europejskiej, jednak wyniki te nie są satysfakcjonujące biorąc pod uwagę wskaźniki światowe. Dla porównania, z danych o których poinformował The Guardian za 2017 r. wynika, że w Chinach roczne spożycie alkoholu utrzymywało się na średnim poziomie 7 litrów na głowę, w USA nieco poniżej 10, a całej Ameryce Północnej 11,5 litra wśród mężczyzn oraz 5 wśród kobiet. W Polsce od kilkunastu lat nieustannie wzrasta spożycie alkoholu w przeliczeniu na mieszkańca.

Alkohol stanowi popularną używkę także dla młodych ludzi. Badania CBOS oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii „Młodzież 2018” przedstawiono analizę jak kształtuje się sytuacja związana ze spożywaniem alkoholu przez młodych ludzi (18-19 lat) na przestrzeni lat. Badania realizowano od roku 1990, a w XXI wieku w latach 2003, 2008, 2010, 2013, 2016 i wreszcie w 2018 roku. W badaniu przeprowadzonym w roku 2018, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2018 roku: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino. W porównaniu z rokiem 2016 nastąpiła stabilizacja wskaźników dotyczących picia napojów alkoholowych.

Z najnowszego sondażu wynika, że co najmniej raz w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 44% uczniów (w 2016 taki sam odsetek). Odsetek badanych, którym zdarzyło się to co najmniej trzykrotnie, wyniósł 13%. Do upicia się częściej przyznawali się chłopcy (50%) niż dziewczęta (39%). W roku 2018 upijanie się najczęściej deklarowali uczniowie zasadniczych szkół zawodowych (51%, w roku 2016 – 52%). W publicznych liceach ogólnokształcących do upicia się w ciągu miesiąca przed badaniem przyznało się 44% ankietowanych, a w technikach – 43%. Widoczne jest także zróżnicowanie w zależności od statusu ucznia. Upija się więcej uczniów słabych (dwójkowych i trójkowych – 47%) niż tych, którzy uzyskują lepsze oceny (czwórkowi – 42%, piątkowi i szóstkowi – 40%).

W ostatnim badaniu nie stwierdzono związku między wykształceniem rodziców a upijaniem się ich dzieci. W grupie młodzieży z rodzin uboższych w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 47% uczniów, natomiast wśród badanych deklarujących dobrą sytuację materialną – 45%. W przypadku uczniów deklarujących średnie warunki życia odsetek wyniósł 42%.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, największe odsetki odnotowano w miastach liczących od 20 tys. do niespełna 500 tys. mieszkańców – 47%, a najmniejsze w miastach powyżej 500 tys. – 41%. Na opisywane zachowania wpływ mają postawy religijne młodzieży. Wśród badanych, którzy uczestniczyli w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu, w miesiącu poprzedzającym sondaż upiło się 40%, a w grupie osób w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych – 48%.²

W maju i czerwcu 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) **województwa śląskiego**.

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 84,3% uczniów z młodszej grupy i 96,6% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47,0% piętnastolatków i 83,5% siedemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz silnie upiło się 10,6% uczniów z młodszej kohorty i 19,9% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 65,3% uczniów młodszych i 34,5% uczniów starszych.³

NARKOTYKI

Według ogólnopolskich badań w populacji generalnej, zrealizowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, na tle Europy w Polsce poziom rozpowszechnienia używania narkotyków, w tym najbardziej popularnej marihuany, wśród osób dorosłych nie jest wysoki. Średnia europejska dla osób w wieku 15-34 lata to 14%, podczas gdy w Polsce odsetek ten wynosi 9,8%. W całej badanej populacji (15-64 lata) wyższy odsetek odnotowano wśród mężczyzn – 15,4% niż wśród kobiet – 3,7%. Warto nadmienić, że wśród osób, które podejmowały leczenie z powodu uzależnień, największy odsetek zgłaszał problemy z marihuaną jako przyczynę rozpoczęcia leczenia, w drugiej kolejności z o wiele rzadziej używaną w populacji generalnej amfetaminą, do której zażywania w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznało się 0,4% badanych (15-34 lata). Wśród respondentów (w wieku 15-64 lat) badań z 2019 roku, najbardziej popularnymi nielegalnymi substancjami była marihuana oraz haszysz, czyli przetwory konopi indyjskich. Do kontaktów z tą substancją psychoaktywną kiedykolwiek w życiu przyznało się 12,1% badanych (w poprzednim pomiarze z 2014 roku było to 16,3%). W dalszej kolejności znalazły się „dopalacze” – 3,9% (1,3% w 2014 roku), a następnie amfetamina 2,4% (1,7% w 2014 roku), halucynogeny 1,4% (1,1% w 2014 roku) i ecstazy 1% (1,7% w 2014 roku). Konsumpcja pozostałych substancji nie przekroczyła poziomu 1,0%. Do używania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,1% badanych i jest to podobny odsetek jak w badaniu z 2014 roku (16,4%). Według tych samych badań, mężczyźni o wiele częściej niż kobiety sięgają po substancje psychoaktywne. Wśród badanych, 21,9% mężczyzn używało kiedykolwiek marihuany lub haszyszu (22,6% w 2014 roku), podczas gdy wśród kobiet wskaźnik ten wyniósł 10,3% (10,5% w 2014 roku). O wiele mniej kobiet (1,4%) niż mężczyzn (3,3%) używało amfetaminy (3% mężczyzn i 0,5% kobiet w 2014 roku)⁴.

Wyniki badania ESPAD („European School Survey Project on Alcohol and Drugs”) z 2011 r. wskazały, że **najbardziej popularne substancje nielegalne, po które sięga młodzież, to marihuana i haszysz**. Do używania przetworów konopii przyznało się 24,3% 15-16-latków i 37,3% 17-18-latków. W obu przypadkach stanowiło to wzrost względem wyników z 2007 r. Wśród substancji nielegalnych na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania uplasowała się amfetamina.

² Źródło: Młodzież 2018 CEBOS oraz KRPN, Artur Malczewski „Młodzież a substancje psychoaktywne”

³ Źródło: Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną Raport z badań ankietowych realizowanych w województwie śląskim w 2015 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Katarzyna Charzyńska, Janusz Sierosławski

⁴ Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2021-2030, za A. Malczewski, Substancje psychoaktywne – postawy i zachowania. Wyniki ostatnich badań w: Serwis Informacyjny Uzależnienia nr 2/20(90). Artykuł dotyczy badania terenowego zrealizowanego przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z firmą KANTAR Polska. Przeprowadzone ono zostało w dwóch transzach: 08.11-18.12.2018 roku i 22.02-26.03.2019 roku (Badanie realizowane techniką bezpośredniego wywiadu ankietarskiego w domach respondentów w metodologii CAPI,tj. kwestionariusz na laptopie – 3013 respondentów. Wcześniejsze tego typu badanie przeprowadzone było 2014 roku), s. 44

W maju i czerwcu 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) **województwa śląskiego**. Wyniki badania ESPAD z 2015 r. wskazały, że w dalszym ciągu **najbardziej popularne substancje nielegalne, po które sięga młodzież, to marihuana i haszysz** (23,1% wśród uczniów klas młodszych i 45,9% w starszej grupie), a na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (odpowiednio 16,1% i 17,6%), co jest zmianą do wcześniejszych badań, gdzie na drugim miejscu znalazła się amfetamina. Wśród 15-16-latków na trzecim miejscu znalazły się substancje wziewne (11,5%), a na czwartym leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (6,4%). W grupie starszej na trzecim miejscu znajduje się amfetamina (9,0%), a na czwartym ex aequo leki przeciwbólowe w celu odurzenia się i substancje wziewne (8,2%). Szczególny niepokój powinny budzić natomiast dość znaczne odsetki młodzieży eksperymentującej z alkoholem w połączeniu z lekami (4,2% w grupie młodszej i 8,7% w starszej). Łączne przyjmowanie różnych substancji jest szczególnie niebezpieczne ze względu na ryzyko szkód zdrowotnych. W przypadku większości substancji rozpowszechnienie eksperymentowania jest większe wśród starszej młodzieży. Jedynie, do doświadczeń z substancjami wziewnymi nieco częściej przyznaje się młodzież z gimnazjów. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 6,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,9% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Wyniki testu przesiewowego sugerują, że 4,5% gimnazjalistów oraz 8,1% uczniów ze starszej kohorty używał marihuany w sposób, który może już rodzić problemy. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała.
(Źródło ROPS).

Badania CBOS, od kilku lat realizowane we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, pozwalają śledzić dynamikę zmian zachodzących od ponad dwóch dekad. Umożliwia to przeanalizowanie zjawiska konsumpcji substancji psychoaktywnych, zarówno tych legalnych, jak i nielegalnych, w dłuższej perspektywie.

W badaniach ankietowych pytano uczniów o ocenę dostępności narkotyków. Ich odpowiedzi znajdują zastosowanie w monitorowaniu nielegalnego rynku narkotyków oraz działaniach służb odpowiedzialnych za walkę z przestępczością narkotykową. Młodzież pytana była o znajomość miejsc, gdzie można kupić narkotyki, o oferty kupna, sprzedaż narkotyków w szkołach oraz o to, czy trudno jest, w ich ocenie, zdobyć poszczególne substancje psychoaktywne.

W roku 1994 co piąty respondent (22%) wiedział, od kogo lub gdzie można kupić narkotyki, w 2003 roku – już niemal połowa (49%). Jednak od tego czasu maleje odsetek uczniów mających wiedzę o miejscach oferowania narkotyków. W roku 2016 odsetek takich wskazań wyniósł (31%). Ponadto odsetek badanych, którzy wiedzieli o kilku takich miejscach lub osobach, był najniższy od 1999 roku. Wyniki ostatniego badania pokazały zwiększenie się odsetka osób, które nie mają wiedzy, gdzie można kupić narkotyki – do 49%. Jest to największy odsetek od 1994 roku.

Warto podkreślić, że na odpowiedzi badanych mogą mieć wpływ różne czynniki, np. informacje mediów o działaniach policji przeciwko przestępczości narkotykowej, a zwłaszcza o likwidowaniu miejsc sprzedaży narkotyków. Od roku 1994 systematycznie rosła liczba uczniów, którym oferowano narkotyki. Najwyższy poziom osiągnęła w 2003 roku, kiedy to blisko połowa badanych (47%) otrzymała takie propozycje. Od tego czasu odsetek respondentów, którym oferowano narkotyki, zaczął spadać. Prawie trzykrotnie zmniejszyła się liczba uczniów, którym często składano takie propozycje – z 14% w roku 2003 do 24 – 5% w 2013 roku. Ostatni pomiar wykazał, że odsetek badanych, którzy otrzymali propozycję kupna narkotyków, nieznacznie wzrósł – do poziomu z 2008 roku, kiedy tak samo jak w 2016 roku 36% uczniów otrzymało ofertę kupna narkotyków. Wyniki ostatniego pomiaru z 2018 roku pokazują, iż odsetki są na zbliżonym poziomie w porównaniu do roku 2016; 7% badanych miało propozycje kupna narkotyków często, a 18% – kilka razy.

W latach 1992–2003 odsetek uczniów, którzy używali narkotyków w ciągu ostatniego roku, systematycznie rósł (z 5% do 24%). W roku 2008 zmniejszył się on do 15%. Od tego czasu notujemy niewielki wzrost – do 18% w 2013 roku. Najnowszy sondaż to spadek do 16%.

Najczęściej zażywane przez uczniów były marihuana i haszysz. Do przyjmowania ich „kiedykolwiek w życiu” przyznało się w 2018 roku 38% badanych, co oznacza spadek (o 4 punkty procentowe) w stosunku do roku 2016. Wyniki ostatniego pomiaru odnotowały niewielki spadek używania konopi indyjskich wśród osób eksperymentujących z tego typu substancjami. W ciągu 12 miesięcy poprzedzających pomiar w roku 2018 marihuanę lub haszysz zażywał co piąty uczeń (20%, w 2016 roku – 21%), a w ciągu ostatnich 30 dni – co dziesiąty (10%, w 2016 roku – 9%). Zażywanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza kiedykolwiek w życiu zadeklarował co piąty uczeń (22%, w 2016 roku – 19%), w ciągu ostatnich 12 miesięcy – blisko co siódmy badany (14%, w 2016 roku 9%), a w ciągu ostatnich 30 dni – niemal co osiemnasty (6%, w 2016 roku 4%).

W przypadku używania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza odnotowano wzrost. Po marihuanie i haszyszu najbardziej rozpowszechnioną nielegalną substancją jest amfetamina. W roku 2008 do eksperymentów z tą substancją przyznało się 9% uczniów, a w ostatnich trzech pomiarach – 7%. W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie w roku 2008 amfetaminę zażywało 4% uczniów, a w ostatnich trzech pomiarach – 3%, zaś wskaźniki dla zażywania w ciągu ostatnich 30 dni wynoszą 1% w roku 2008, 2% w roku 2010 i 2013 i 1% w 2016 roku. Odsetek badanych, którzy sięgali po ecstasy, wyniósł 4% (w 2013 – 3%), 2% uczniów zadeklarowało eksperymentowanie z tą substancją w ciągu ostatniego roku (w roku 2008 – 3%, w 2010 i 2013 – 1%), a w ciągu ostatniego miesiąca – 1% we wszystkich pomiarach.

W przypadku „dopalaczy” odnotowujemy spadek poziomu używania tych substancji. Odsetek badanych, którzy eksperymentowali z tymi środkami, jest taki sam jak w 2008 roku – ponad 3%. Używanie „dopalaczy” w ciągu ostatniego roku i ostatniego miesiąca osiągnęło najniższy poziom od początku prowadzenia badań (po 1% uczniów).

2. Analiza danych

Przystępując do diagnozy problemów alkoholowo-narkotykowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice, dokonano analizy danych pochodzących z wielu instytucji znajdujących się na terenie Gminy bądź z Gminą współpracujących. Zebrane informacje posłużą jako wskaźniki obrazujące skalę problemów.

Działalność Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym

Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, wcześniej zwany Izbą Wytrzeźwień usytuowany jest na terenie Bielska-Białej. Ze względu na bliską lokalizację, nietrzeźwi mieszkańcy Gminy Czechowice-Dziedzice na podstawie zawartej umowy, doprowadzani są do wytrzeźwienia do OPPA w Bielsku-Białej. Zgodnie z obowiązującym prawem do wytrzeźwienia mogą zostać doprowadzone **tylko** osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorznięcia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób.

Tabela Nr 1. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2019	2020	2021
Ilość osób doprowadzonych z terenu Gminy Czechowice-Dziedzice do OPPA	kobiety	70	39	52
	mężczyźni	556	405	345
	nieletni	1	-	-
OGÓLEM:		626	444	397
Wysokość środków finansowych poniesionych przez Gminę		120 027,00	167.715,00	167.715,00

Powyższe dane wskazują na znaczny spadek liczby mieszkańców doprowadzonych do wytrzeźwienia w 2021 r. w stosunku do lat poprzednich. W roku 2021 do OPPA trafiło o 47 osób mniej niż w roku 2020 i o 229 osób mniej niż w roku 2019. Z uzyskanych informacji wynika, że Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym odnotował spadek liczby doprowadzanych do wytrzeźwienia osób w związku z występowaniem pandemii i sytuacja ta dotyczyła wszystkich

okolicznych Gmin (nie tylko Czechowic-Dziedzic). W związku z wprowadzonymi w całym kraju obostrzeniami bielski Ośrodek był zobligowany także do ograniczenia liczby przyjmowanych osób.

Działalność ambulatoryjnych placówek odwykowych

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach mieści się przy ulicy Nad Białką 1b. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż. Z Ośrodka korzystają pacjenci, którzy zdecydowali się na podjęcie terapii odwykowej w formie ambulatoryjnej. W Ośrodku prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa. W strukturach Ośrodka działa też Dzienny Oddział Odwykowy. Oprócz osób uzależnionych od substancji w MOTU leczą się także osoby uzależnione od czynności.

Tabela Nr 2. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób współuzależnionych podjęło terapię:		2019	2020	2021
kobiety		96	86	93
mężczyźni		15	14	12
Liczba osób uzależnionych od:				
alkoholu	kobiety	46	36	47
	mężczyźni	186	178	189
narkotyków	kobiety	11	10	12
	mężczyźni	52	54	58
politoksykomania	kobiety	12	10	13
	mężczyźni	46	44	52
hazard	kobiety	1	1	2
	mężczyźni	13	11	15
Inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.	kobiety	13	4	7
	mężczyźni	21	6	14

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Bielsku- Białej znajdujący się przy ulicy Mostowej, prowadzi terapię w formie ambulatoryjnej. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 3. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób współuzależnionych podjęło terapię:		2019	2020	2021
kobiety		16	16	12
mężczyźni		1	1	1
Liczbę osób uzależnionych od:				
alkoholu	kobiety	3	5	4
	mężczyźni	19	15	18
narkotyków	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0
politoksykomania	kobiety	1	1	1
	mężczyźni	6	7	11
hazard	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	4	5	5

Inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.	kobiety	1	1	2
	mężczyźni	1	0	3

Ośrodek Psychoprofilaktyki w Pszczynie znajduje się przy ulicy Paderewskiego 3, prowadzony jest także przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 4. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób współuzależnionych podjęło terapię		2019	2020	2021
kobiety		1	0	1
mężczyźni		1	1	1
Liczbę osób uzależnionych od:				
alkoholu	kobiety	1	3	0
	mężczyźni	2	3	1
narkotyków	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	1	0	2
politoksykomania	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	1	0	2
Liczbę osób uzależnionych od czynności:				
hazard	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	1	0	0
Inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.	kobiety	3	2	5
	mężczyźni	2	0	1

Ośrodek Leczenia Uzależnień w Żywcu

Tabela Nr 5. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób współuzależnionych podjęło terapię:		2019	2020	2021
• Kobiety		0	1	0
• Mężczyźni		0	0	0
Liczba osób uzależnionych od:				
• alkoholu	Kobiety	0	0	0
	Mężczyźni	0	0	0
• narkotyków	Kobiety	0	0	2
	Mężczyźni	0	3	3
• politoksykomania	Kobiety	0	0	0
	Mężczyźni	0	0	0
• hazard	Kobiety	0	0	0
	Mężczyźni	1	0	0
• inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.	Kobiety	0	0	0
	Mężczyźni	0	0	0

Bielskie Centrum Psychiatrii Olszówka w Bielsku - Białej prowadzi Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Mostowej, gdzie pacjenci również mają możliwość uczestnictwa w terapii w systemie ambulatoryjnym.

Tabela Nr 6. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób współuzależnionych podjęło terapię:		2019	2020	2021
kobiety		12	10	13
mężczyźni		0	0	0
Liczba osób uzależnionych od:				
alkoholu	kobiety	3	2	6
	mężczyźni	16	10	8
narkotyków	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	0	4	2
politoksykomania	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0

Tabela Nr 7. Łączna liczba pacjentów z terenu Gminy Czechowice-Dziedzice, leczących się ambulatoryjnie w różnych ośrodkach.

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2019	2020	2021
kobiety		125	113	119
mężczyźni		17	16	14
Liczbę osób uzależnionych od:				
alkoholu	kobiety	53	46	57
	mężczyźni	223	206	216
narkotyków	kobiety	11	10	14
	mężczyźni	56	58	65
politoksykomania	kobiety	13	11	14
	mężczyźni	53	51	65
hazard	kobiety	1	1	2
	mężczyźni	19	16	20
Inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon, itp.)	kobiety	19	5	14
	mężczyźni	6	6	18

Powyższe dane wskazują, że mieszkańcy Czechowic-Dziedzic najczęściej korzystają z terapii odwykowej prowadzonej na terenie Gminy. Znacznie rzadziej dojeżdżają na terapię do Ośrodków w Bielsku-Białej. Pojedyncze osoby skorzystały z terapii prowadzonej na terenie Pszczyny.

Analizując dane liczbowe, należy stwierdzić, że w 2021 roku obserwujemy wzrost liczby pacjentów, zarówno w grupie osób uzależnionych od alkoholu, jak i w grupie członków rodzin osób uzależnionych. Obserwuje się dość duży wzrost liczby mężczyzn uzależnionych od narkotyków, którzy w roku 2021 skorzystali z terapii uzależnień.

Z informacji uzyskanych od pracowników Miejskiego Ośrodka Terapii Uzależnień wynika, że coraz mniej pacjentów trafia na terapię z powodu uzależnienia jedynie od alkoholu. Pacjenci otwarcie przyznają, że łączą różnego rodzaju substancje psychoaktywne (alkohol oraz marihuanę, alkohol oraz amfetaminę, leki i alkohol itp.) Często są to substancje o przeciwnym działaniu np. substancje pobudzające są stosowane naprzemiennie z opiatami, które mają działanie euforyczne, uspokajające i spowalniające reakcje.

Z pomocy ośrodków leczenia uzależnień mogą korzystać także osoby uzależnione od czynności. I tak w roku 2019 w różnych ośrodkach łącznie, z powodu patologicznego hazardu z terapii skorzystało 19 mężczyzn i jedna kobieta. Natomiast w roku 2020 było to 16 mężczyzn i jedna kobieta, zaś w roku 2021 było to 20 mężczyzn i 2 kobiety. W roku 2021 obserwujemy znaczny wzrost pacjentów którzy

korzystali z terapii z powodu zaburzeń innych nawyków i popędów np. zakupoholizm, seksoholizm, uzależnienie od gier itp. W stosunku do roku poprzedniego. Mniejszą liczbę pacjentów w roku 2020 należy tłumaczyć stanem pandemii i ograniczeniami w dostępie do świadczeń medycznych.

Tabela Nr 8 dane Narodowego Funduszu Zdrowia Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach w odniesieniu do mieszkańców Gminy.

		2020	2021	
Świadczenia dla uzależnionych od alkoholu udzielane w Hostelu	Mężczyźni	1	0	
Leczenie uzależnień stacjonarne	Mężczyźni	4	3	
Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	Mężczyźni	19	24	
Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	Kobiety	0	2	
	Mężczyźni	12	12	
Krótkoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych	Mężczyźni	0	1	
Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	Kobiety	1	0	
	Mężczyźni	1	0	
Świadczenia terapii dla uzależnionych od substancji od substancji psychoaktywnych z współistniejącymi zaburzeniami psychiatrycznymi (podwójna diagnoza)	Mężczyźni	2	0	
	2020		2021	
Świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Poniżej 18 roku życia	Powyżej 18 roku życia	Poniżej 18 roku życia	Powyżej 18 roku życia
• kobiety	1	1	1	3
• mężczyźni	-	3	-	5

Działalność Bielskiego Pogotowia Ratunkowego

Tabela Nr 9. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Liczba osób, którym udzielono ambulatoryjnej pomocy medycznej u których stwierdzono użycie:		2019	2020	2021
• alkoholu	Kobiety	-	-	-
	Mężczyźni	-	-	-
	Dzieci	-	-	-
• leków	Kobiety	-	-	-
	Mężczyźni	-	-	-
	Dzieci	-	-	-
• Innych substancji psychoaktywnych	Kobiety	-	-	-
	Mężczyźni	-	-	-
	Dzieci	-	-	-

Liczba osób, wobec których podjęto interwencję w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia na skutek użycia:				
• alkoholu	Kobiety	9	4	7
	Mężczyźni	31	17	12
	Dzieci	2	1	4
• innych substancji psychoaktywnych	Kobiety	3	0	0
	Mężczyźni	0	0	1
	Dzieci	0	0	0
• leków	Kobiety	9	2	6
	Mężczyźni	6	3	5
	Dzieci	0	0	2
Liczba osób, wobec których podjęto interwencję w związku z podjętymi próbami samobójczymi	Kobiety	0	0	0
	Mężczyźni	0	1	2
	Dzieci	0	0	0

Powyższe dane wskazują, że w roku 2021 i 2020 zmniejszyła się liczba osób, których życie i zdrowie było zagrożone w związku z użyciem alkoholu w stosunku do roku 2019. Niepokój budzi wzrost liczby nietrzeźwych dzieci, których stan zdrowia wymagał interwencji pogotowia ratunkowego. W roku 2021 były to 4 osoby.

Działalność Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Bielsku-Białej

Tabela Nr 10. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2019	2020	2021
Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w związku z używaniem:				
• alkoholu	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	1	-	-
• leków	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	-	-	-
• innych substancji psychoaktywnych	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	1	-	1
Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w związku z podjętymi próbami samobójczymi:				
2019 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
80	0-18	52	0-18	
2020 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
45	0-18	25	0-18	
2021 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
192	0-18	103	0-18	
Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w związku z zaburzeniami nawyków i popędów (uzależnienia behawioralne)				
2019 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
21	0-18	1	0-18	
2020 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
15	0-18	3	0-18	
2021 r.				
Dziewczyny	Wiek	Chłopcy	Wiek	
16	0-18	4	0-18	

Działalność Szpitala Pediatrycznego w Bielsku-Białej Oddział Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży

Tabela Nr 11. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba dzieci i młodzieży hospitalizowanych, u których stwierdzono użycie:				
• alkoholu	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	-	-	-
• innych substancji psychoaktywnych	Dziewczyny	5	4	3
	Chłopcy	2	5	4
• leków	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	-	-	-
Liczba dzieci i młodzieży hospitalizowanych w związku z zagrożeniem życia na skutek użycia:				
• alkoholu	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	-	-	-
• innych substancji psychoaktywnych	Dziewczyny	5	4	3
	Chłopcy	2	5	4
• leków	Dziewczyny	-	-	-
	Chłopcy	-	-	-
Liczba dzieci i młodzieży hospitalizowanych w związku z podjętymi próbami samobójczymi:				
2019 r.				
Dziewczyny	11	Chłopcy	1	
2020 r.				
Dziewczyny	10	Chłopcy	4	
2021 r.				
Dziewczyny	9	Chłopcy	3	

Działalność Policji, Straży Miejskiej oraz Prokuratury

Tabela Nr 12. Działalność Straży Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	2019	2020	2021
Liczba osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu	285	213	152
• kobiety	28	7	16
• mężczyźni	255	206	129
• nieletni	2	0	7
Liczba osób odwiezionych do OPPA w Bielsku-Białej	187	126	92
• kobiety	28	7	16
• mężczyźni	159	119	76
Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu	7	0	0
• detal	5	0	0
• gastronomia	2	0	0

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do roku ubiegłego zmalała liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do wytrzeźwienia w OPPA oraz ogólna liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych przez Straż Miejską pod wpływem alkoholu. Najprawdopodobniej taka sytuacja związana jest z trwającą pandemią i wprowadzonymi w 2020 roku restrykcjami czyli tzw. lockdownem. W roku 2021 ten trend spadkowy się utrzymał.

Tabela Nr 13. Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, dane w odniesieniu do zdarzeń na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice

Liczba osób wobec których prowadzono postępowanie w związku z posiadaniem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych w odniesieniu do zdarzeń ujawnionych na terenie gminy Czechowice-Dziedzice:		2019 r.	2020 r.	2021 r.
• Posiadanie	• kobiety	22	25	43
	• mężczyźni			
• Udostępnianie	• kobiety	3	8	1
	• mężczyźni			
• Wprowadzanie do obrotu	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni			
Liczba osób uczestniczących w zdarzeniach drogowych pod wpływem alkoholu:				
• kierowców	• kobiety	3	0	4
	• mężczyźni	15	12	14
• pieszych	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni	0	3	0
Liczba osób uczestniczących w zdarzeniach drogowych pod wpływem środków odurzających:				
• kierowców	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni	0	0	0
• pieszych	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni	0	0	0
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami mechanicznymi prowadzonymi:				
• pod wpływem środków odurzających	• kobiety	1	0	1
	• mężczyźni	2	0	8
• po użyciu alkoholu	• kobiety	5	2	5
	• mężczyźni	97	74	89
Liczba rodziców/opiekunów sprawujących opiekę nad nieletnimi w stanie nietrzeźwości, wobec których podjęto interwencje.	• kobiety	7	4	3
	• mężczyźni	5	3	3
Ilość sporządzonych wystąpień do Sądu Rodzinnego, dotyczących nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych		15	11	17

W dalszym ciągu liczba ujawnionych nietrzeźwych kierowców pozostaje na bardzo wysokim poziomie, choć w stosunku do roku 2019, spadła o 8 osób. Problem ten dotyczy głównie mężczyzn. W roku 2021 można zaobserwować niepokojący wzrost liczby osób wobec których policja prowadziła czynności, w związku z posiadaniem środków odurzających, psychotropowych lub NSP (dopalacze).

Tabela Nr 14. dane Prokuratury Rejonowej w Pszczynie_w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

		2019	2020	2021
1. Liczba osób, wobec których prowadzono postępowanie w związku z posiadaniem, udostępnianiem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych:				
• posiadanie	• kobiety	1	2	10
	• mężczyźni	19	24	32
• udostępnianie	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni	3	2	1
• Wprowadzanie do obrotu	• kobiety	0	0	0
	• mężczyźni	1	0	0
2. Liczba osób, wobec których prowadzono postępowanie w związku z prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu:				
• kobiety		9	0	8
• mężczyźni		74	75	84
3. Liczba osób, wobec których prowadzono postępowanie w związku z prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem środków odurzających				
• kobiety		1	0	0
• mężczyźni		1	0	0
4. Liczba osób wobec których prowadzono postępowanie w związku z podejrzeniem o stosowanie przemocy w rodzinie:				
• kobiety		0	4	4
• mężczyźni		23	32	21
5. Liczba osób wobec których prowadzono postępowanie w związku z narażeniem życia i zdrowia dziecka poprzez sprawowanie opieki przez nietrzeźwych rodziców lub opiekunów				
• kobiety		2	2	3
• mężczyźni		1	4	-

Z informacji uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Pszczynie wynika, że wzrosła liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych. Podobnie wzrosła liczba postępowań prowadzonych w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu zarówno wobec mężczyzn jak i wobec kobiet. Najprawdopodobniej ten trend zwykłowy związany jest ze zwiększoną wykrywalnością takich zdarzeń przez policję. Po okresie pandemii i zmniejszonej liczbie kontroli, policjanci wznowili działalność kontrolną. Dodatkowo kontroli drogowych było więcej w związku z prowadzonym programem „Trzeźwość”.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela Nr 15. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2019	2020	2021
Liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego ogółem	62	44	35
w tym wobec kobiet	7	6	10
Liczba opinii sporządzonych przez zespół biegłych sądowych	13	5	11
Liczba wysłanych zaproszeń do osób na zespół ds. rozmów interwencyjno – motywujących ogółem	227	83	195
w tym osób, których dot. postępowanie	98	35	99
Liczba wystąpień Komisji do Sądu Rejonowego z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	13	14	20
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Kart”	3	5	4
Liczba grup roboczych, w których uczestniczyli pracownicy Biura PPU/członkowie GKRPA	236	224	241

Liczba wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych spada w stosunku do roku 2019. Nie jest do końca jasny spadek liczby złożonych wniosków. Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom pozostawało dostępne dla mieszkańców i mogli oni bez przeszkód składać wnioski o leczenie odwykowe. Spadek liczby wniosków być może spowodowany był lękiem mieszkańców przed wychodzeniem z domu.

Działalność Punktu Konsultacyjnego w Czechowicach-Dziedzicach

Tabela Nr 16. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2019	2020	2021
Psycholog			
Liczba porad	85 (138 godz.)	56 (131 godz.)	109 (204 godz.) w tym psycholog dziecięcy
Prawnik			
Liczba porad	98 (188 godz.)	93 (183 godz.)	91 (182 godz.)
Terapeuta (uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne)			
Liczba porad	47 (90 godz.)	48 (84 godz.)	41 (82 godz.)

Po spadku liczby porad psychologicznych w roku 2020, co najprawdopodobniej związane było z ograniczonymi możliwościami przemieszczania się mieszkańców w związku z wprowadzonym w okresie pandemii lockdownem, w roku 2021 nastąpił znaczny wzrost liczby udzielonych porad. Część pacjentów za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej trafia także do terapeuty zatrudnionego w ramach realizacji zadania: *Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie*, realizowanego również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Porady prawne utrzymują się na podobnym poziomie.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach.

Tabela Nr 17. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny:	41	60	39
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym (kwoty w złotych)	115 052,28	124 116,06	117493,59 zł

Rynek napojów alkoholowych

Gminę zamieszkuje **42 731 osób** (stan na 31.12.2021 r.). Wśród ogółu mieszkańców **8 786 osoby** to dzieci i młodzież do 18 roku życia, zaś osoby dorosłe stanowią **33 945⁵**.

Uchwałami Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach ustalono limity liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, poza miejscem jak i w miejscu sprzedaży w ilości po 100 dla poszczególnych rodzajów zezwoleń.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (Detal) oraz przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (Gastronomia) kształtuje się następująco⁶:

⁵ Źródło: UM Wydział Spraw Obywatelskich (ewidencja ludności). Stan na dzień 31.12.2021 r.

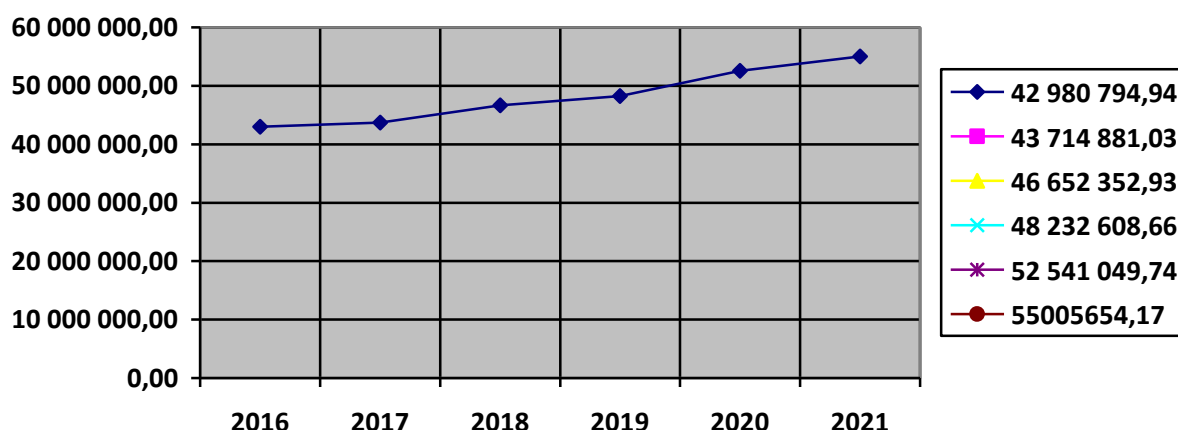
⁶ Źródło: UM Biuro PPU

Tabela Nr 18.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal - stan na 31.12)	96	92	90	89	88	85
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia - stan na 31.12)	54	50	47	46	40	42
OGÓŁEM:	150	142	137	135	128	127
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy na podstawie oświadczeń przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Kwoty w złotych	42980794,94	43714881,03	46652352,93	48232 608,66	52 541 049,74	55005654,17

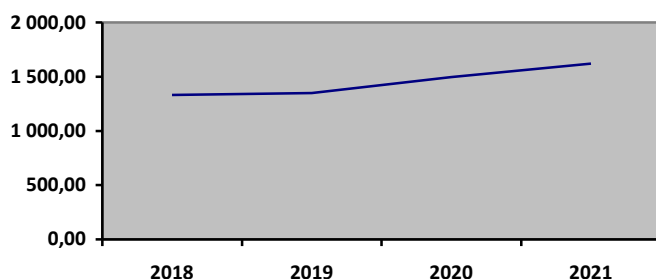
W stosunku do roku poprzedniego **liczba punktów sprzedaży alkoholu zmniejszyła się o jeden punkt**. Natomiast w stosunku do roku 2016 liczba punktów sprzedaży alkoholu spadła o **23 punkty**. Nie jest to spektakularny spadek, jednak trend taki jest zadawalający, gdyż jak podają specjaliści ograniczenie dostępności alkoholu powinno przekładać się także na mniejsze spożycie. Jednakże analizując wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy, należy stwierdzić, że wartość sprzedaży stale rośnie.

Rys. 2 Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim, składanych przez przedsiębiorców.

Podana wartość zawiera w sobie wszystkie koszty (w tym podatki) i jest to wartość wskazywana przez przedsiębiorców w składanym rocznym oświadczeniu. Na podstawie składanych oświadczeń nie ma możliwości stwierdzenia ile sprzedano alkoholu na terenie Gminy, a jedynie za jaką kwotę. Dane takie są bardzo niepokojące, gdyż wynika z nich, że w roku 2019 w naszej Gminie alkohol został zakupiony za kwotę 48 232 608,66 zł, co daje w przeliczeniu na dorosłego mieszkańca kwotę 1349,57 zł. W roku 2020 na zakup napojów alkoholowych mieszkańcy przeznaczyli 52 541 049,74 zł, co daje już 1 496,25 zł na jednego dorosłego (powyżej 18 r. ż) mieszkańca Gminy, zaś w roku 2021 była to kwota 1620,43 zł.

Rys. 3 Roczne wydatki na zakup alkoholu w Gminie Czechowice-Dziedzice, w przeliczeniu na dorosłego (powyżej 18 r.ż.) mieszkańca Gminy.

3. Sytuacja dzieci i młodzieży

Na terenie Gminy zamieszkuje **8 786** dzieci i młodzieży do 18 roku życia, działa 11 publicznych szkół podstawowych oraz 3 Zespoły Szkolno-Przedszkolne i 10 przedszkoli.

Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych, Katolicka Szkoła Podstawowa prywatne przedszkola oraz dwie Szkoły Średnie.

Tabela Nr 18. Liczba dzieci z gminy Czechowice-Dziedzice umieszczonych w pieczy zastępczej⁷:

Rok	2019	2020	2021
Liczba dzieci z terenu gminy Czechowice-Dziedzice m. in. z powodu nadużywania alkoholu lub używania innych substancji psychoaktywnych przez rodziców zostało umieszczonych w pieczy zastępczej?	16	12	10

⁷ Źródło: dane z Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku-Białej

Powyższe dane wskazują ile dzieci wychowuje się poza środowiskiem rodzinnym. Dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej najczęściej z powodu dysfunkcji występujących w rodzinach. Są to problemy opiekuńczo wychowawcze, występująca przemoc oraz uzależnienia.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Tabela Nr 19. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

Uczniowie opiniowani dla potrzeb umieszczenia w Ośrodku Socjoterapeutycznym w Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej			
Rok	2019	2020	2021
Liczba uczniów	3	11	9

Zespół Obsługi Placówek Oświatowych

Tabela Nr 20. obrazuje ile dzieci zostało skierowanych do Ośrodków Socjoterapeutycznych i Wychowawczych z gminy Czechowice-Dziedzice.

Ile dzieci i młodzieży zostało skierowanych do ośrodków	2016	2017	2018	2019	2020	2021
socjoterapeutycznych	dziewczyny	1	1	1	0	0
	chłopcy	0	2	1	0	0
wychowawczych	dziewczyny	1	0	1	0	0
	chłopcy	0	1	0	0	0
OGÓLEM:		2	4	3	0	1

Do Ośrodka trafiają dzieci niedostosowane społecznie z różnych przyczyn (wagary, złe zachowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego, alkohol, narkotyki). Zdarza się, że dzieci które przychodzą mają ogromne braki edukacyjne.

Analiza gminnych badań ankietowych

W roku 2018 próbę badawczą stanowiło 525 uczniów z klas V i VI czechowicki szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁸:

Tabela Nr 21.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś) piwo	92,57	7,43	4,57	0,95	0,38	0	1,52
Wypiłaś(eś) wino	95,05	4,95	3,05	0,19	0	0,19	1,52
Wypiłaś(eś) wódkę	96,76	3,24	0,95	0,57	0	0	1,71
Wypiłaś(eś) szampana	85,9	14,1	9,9	2,1	0,19	0,38	1,52
Wypiłaś(eś) drinka	95,81	4,19	1,52	0,38	0,57	0	1,71

Wyniki badania wskazują, że uczniowie klas V i VI sporadycznie próbują napojów alkoholowych. Najwięcej dzieci wskazało, że wypiło szampana (14,1%), co stanowi 74 osoby. Przymuszałnie dzieci próbowały szampana w domu, za przyzwoleniem rodziców, w czasie powitania Nowego Roku. W przeciągu roku 7,43 % uczniów wskazało, że wypiło piwo, co stanowi 39 osób w tej grupie wiekowej. Najmniej prawdopodobne wydają się być dane dotyczące codziennego spożywania

⁸ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustró- raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

alkoholu. Codzienne sięganie po alkohol wskazywałoby na występowanie poważnego problemu lub nawet uzależnienia od alkoholu. W naszej ocenie część dzieci dla żartu mogła zaznaczyć, że codziennie sięga po różne rodzaje alkoholu. W przypadku piwa, może być tak, że dzieci wskazywały piwo bezalkoholowe, na używanie którego wielu rodziców daje przyzwolenie. Zupełnie nieprawdopodobne wydaje się aby dzieci codziennie używały wódki. Wskazany odsetek 1,71 w takiej grupie badanej, daje wynik ok 8-9 osób. Takiej sytuacji nie potwierdzają informacje zebrane od pedagogów szkolnych. Nauczyciele, którzy codziennie mają kontakt z uczniami w szkole, w czasie lekcji, z całą pewnością musieliby zauważyć niepokojące symptomy, które współwystępują w przypadku uzależnienia od alkoholu.

W roku 2018 przebadano także uczniów klas VII i VIII. Próbę badawczą stanowiło 532 uczniów czechowicki szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁹:

Tabela Nr 22.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś) piwo	53,2	46,8	15,79	11,65	5,83	6,2	7,33
Wypiłaś(eś) wino	75,19	24,81	8,83	6,2	3,01	3,2	3,57
Wypiłaś(eś) wódkę	62,22	37,79	13,53	7,71	5,08	5,83	5,64
Wypiłaś(eś) szampana	66,54	33,47	17,11	5,26	4,14	3,01	3,95
Wypiłaś(eś) drinka	73,87	26,12	8,83	5,26	3,57	3,38	5,08

Najwięcej dzieci przyznało, że ma za sobą kontakt z piwem (46,8%), na drugim miejscu znalazła się wódka (37,79%), a na trzecim miejscu wskazywano szampana (33,47%). Powyższe dane wskazują, że na terenie Gminy wśród 14-15 latków 39 osób codziennie sięga po piwo, a 30 – pije wódkę każdego dnia. Takiej skali występowania problemów alkoholowych wśród młodzieży nie potwierdzają obserwacje pedagogów szkolnych i wychowawców klas.

W czasie przeprowadzonych w 2018 roku badań, uczniowie zostali także zapytani o przemoc fizyczną i psychiczną. Dzieci odpowiadały w następujący sposób:

Tabela Nr 23. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	10.1	7.05	12.68
Kilka razy w tygodniu	15.43	14.11	16.55
Mniej więcej raz na tydzień	8.76	7.88	9.51
Kilka razy w miesiącu	8.95	8.3	9.51
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	24.76	25.31	24.3
Wcale	32	37.34	27.46

Tabela Nr 24. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	11.47	9.79	13.41
Kilka razy w tygodniu	13.72	12.59	15.04
Mniej więcej raz na tydzień	7.52	5.59	9.76
Kilka razy w miesiącu	9.4	8.39	10.57

⁹ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustró - raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	23.12	24.48	21.54
Wcale	34.77	39.16	29.67

Tabela Nr 25. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	13.14	10.79	15.14
Kilka razy w tygodniu	13.9	9.54	17.61
Mniej więcej raz na tydzień	10.29	8.71	11.62
Kilka razy w miesiącu	8.95	10.79	7.39
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	20.19	21.99	18.66
Wcale	33.52	38.17	29.58

Tabela Nr 26. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	16.73	16.78	16.67
Kilka razy w tygodniu	13.16	13.29	13.01
Mniej więcej raz na tydzień	8.46	8.04	8.94
Kilka razy w miesiącu	13.53	13.99	13.01
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	22.37	25.87	18.29
Wcale	25.75	22.03	30.08

Powyższe dane wskazują, że w każdej z badanych kategorii wiekowych ponad 60% dzieci było świadkiem przemocy fizycznej wobec swoich rówieśników z różną częstotliwością.

Analiza badań ankietowych została opracowana w formie odrębnego raportu, z którego wynika, że głównymi zagrożeniami dla dzieci i młodzieży są:

- przemoc i agresja rówieśnicza (głównie na terenie szkół) zarówno psychiczna jak i fizyczna,
- upijanie się starszej młodzieży,
- zagrożenia wynikające z Cyberprzestrzeni w tym głównie fonoholizm.

Wychodząc z założenia, że zachowania ryzykowne wzajemnie się przenikają stając się źródłem poważnego zagrożenia dla dzieci i młodzieży, należało rozpoznać zagrożenia, aby móc im skutecznie przeciwdziałać kierując do młodzieży odpowiednio skonstruowane programy profilaktyczne.

4. Szkody związane z nadużywaniem alkoholu

Na temat szkód związanych z nadużywaniem alkoholu napisano już wiele publikacji i jest to wiedza powszechnie znana. Jednak konsumenci zdaje się nie chcą pamiętać o fakcie, że alkohol jest substancją trującą i toksycznie wpływa na organizm. Już jednorazowa dawka alkoholu wprowadza zaburzenie w funkcjonowaniu organizmu, nie wspominając już o regularnym stosowaniu alkoholu oraz o używaniu go w dużych dawkach. Porcja alkoholu, według brytyjskich rekomendacji, to taka ilość piwa, wina lub napojów spirytusowych, która zawiera 10 ml lub 8 g czystego alkoholu etylowego. W praktyce oznacza to, że tygodniowy limit 14 porcji (rekomendacje te dotyczą zarówno mężczyzn jak i kobiet) odpowiada w przybliżeniu:

- 6 kieliszkom 13-procentowego wina (po 175 ml każdy),
- 9 małym butelkom 5-procentowego piwa (po 330 ml każda),
- 14 kieliszkom 40-procentowej wódki (po 25 ml każdy).

Naukowcy stwierdzili, że alkohol ma silne działanie kancerogenne. Do najczęstszych nowotworów, których ryzyko wystąpienia jest ściśle powiązane z używaniem alkoholu należą nowotwory układu

pokarmowego (żołądka, wątroby, trzustki, jelita grubego), nowotwory jamy ustnej, przełyku krtani, języka i gardła. Ponadto używanie alkoholu sprzyja rozwojowi raka jajników, sutka, pęcherza i prostaty.

Oprócz szkód zdrowotnych w organizmie konsumenta alkohol jest jedyną przyczyną występowania u FASD - Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych u potomstwa matek pijących w ciąży. Szacuje się, że w Europie FASD jest najbardziej rozpowszechnionym, nie genetycznym schorzeniem neuro-rozwojowym dotyczącym około 1% wszystkich żywych urodzeń. FASD charakteryzują:

- uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego
- zaburzenia neurologiczne
- opóźnienie rozwoju fizycznego i psychicznego
- zaburzenia zachowania
- niedorozwój umysłowy
- nadpobudliwość psychoruchowa
- wady rozwojowe (m.in.: serca i stawów)¹⁰.

Używanie alkoholu prowadzi także do występowania wielu chorób przewlekłych jak chociażby nadciśnienie tętnicze czy wrzody żołądka, marskość wątroby. Ponadto bezpośrednio zagraża życiu ludzi poprzez zwiększenie częstotliwości występowania różnego rodzaju wypadków. Są to wypadki komunikacyjne powodowane przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, ale także utonięcia czy samobójstwa, które w przypadku osób uzależnionych są jedna z częstszych przyczyn zgonów. Oprócz szkód zdrowotnych, z którymi wiążą się ogromne nakłady finansowe na terapię oraz leczenie nadużywanie alkoholu mocno wpływa na życie społeczne. Szkody w życiu społecznym dotyczą głównie funkcjonowania rodziny, jako środowiska życia młodych ludzi. Bardzo często nadużywaniu alkoholu towarzyszy także stosowanie przemocy wobec członków rodziny.

Rozdział III

Zasoby umożliwiające realizację Programu:

- Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach (Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej, DPS, Dzienny Dom Senior +, KIS
- Żłobki,
- Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach,
- grupy samopomocowe (AA),
- Klub Abstynenta,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- media (Internet), prasa,
- Punkt Konsultacyjny,
- przychodnie, poradnie i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze),
- Policja, Straż Miejska, kuratorzy
- placówka wsparcia dziennego – Świetlica „ZATOKA”, funkcjonująca w systemie pomocy społecznej,
- szkoły i przedszkola (gminne, powiatowe lub prywatne),
- szkoły katolickie,
- szkoły średnie,
- szkoły nauki jazdy,
- pracodawcy
- kościoły i związki wyznaniowe
- organizacje pozarządowe,

---

¹⁰ Kampania Ciąża bez alkoholu

- Miejski Dom Kultury,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Zespół Obsługi Placówek Oświatowych
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czechowicach-Dziedzicach,
- Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- placówki leczenia odwykowego w Bielsku-Białej oraz w Pszczynie,
- placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Ognisko Pracy Pozaszkolnej,
- Sąd Rejonowy w Pszczynie; i inne

Analiza SWOT

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę w gminie Czechowice-Dziedzice, została wykonana analiza SWOT. Zadaniem tego narzędzia jest wykazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w odniesieniu do zasobów gminy. Nazwa przyjętej metody pochodzi od słów:

strengths – mocne strony

weaknesses - słabe strony

opportunities – szanse

threats – zagrożenia.

Mocne strony stanowią czynniki wewnętrzne-pozytywne - atuty, tj. walory w postaci zasobów ludzkich, rzeczowych i potencjału drzemącego wewnątrz badanego środowiska, na których ukształtowanie organizacja posiada bezpośredni wpływ. Przeciwnieństwem są natomiast słabe strony, są to czynniki wewnętrzne-negatywne. Szans należy upatrywać poza badanym środowiskiem w jego otoczeniu. Stanowią je wszystkie czynniki zewnętrzne, które bez udziału badanego środowiska wzmacniają je. Zagrożenia, również znajdują się poza badanym środowiskiem, bez możliwości wpływania na nie, stanowią czynniki osłabiające badane środowisko.

Bazując na wnioskach płynących z diagnozy, wykorzystując powyżej opisaną metodę, dokonano analizy obszaru związanego z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowany system placówek pomocowych (np. Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień, Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej) - Dobre warunki lokalowe oraz zasoby materialne - Działalność Świetlicy socjoterapeutycznej (placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) - rozbudowana sieć wsparcia grup samopomocowych np. wspólnoty AA, AN - Rozwinięta współpraca między instytucjonalna. Bezpośrednie kontakty. (Biuro PPU, GKRPA, Policja, pedagogzy szkolni, poradnia PP, ZOPO, OPS, Straż Miejska, Dyrektorzy szkół, kuratorzy) - Stałe źródło finansowania - Zasoby kadrowe pozwalające realizować programy profilaktyczne - powszechne realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach; - Wysoki poziom motywacji do pracy i zaangażowania realizatorów zadań, gotowość do podnoszenia kompetencji, praca zespołowa, dzielenie się doświadczeniem 	<ul style="list-style-type: none"> - niejednolity poziom wiedzy i doświadczenia przedstawicieli poszczególnych instytucji, - błędy i przeszkody komunikacyjne pomiędzy niektórymi instytucjami, - środowiska obojętne, niechętnie współpracujące (duchowni, NZOZY) Niska motywacja rodziców do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych, - Niska motywacja rodzin do podejmowania terapii - niski poziom wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji świadczących pomoc w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy, - brak możliwości precyzyjnego określenia wysokości budżetu na kolejny rok.

SZANSE	ZAGROŻENIA
-Polityka miasta sprzyjająca działalności profilaktycznej, - Dostęp do oferty szkoleniowej adresowanej do specjalistów	- Niestabilność systemu prawa -silny wpływ alkoholowego lobby na kształtowanie polityki państwa w zakresie ograniczania dostępności alkoholu, - wszechobecne reklamy napojów alkoholowych, - nieprzewidziane sytuacje uniemożliwiające realizację zaplanowanych działań np. strajk nauczycieli - łatwa dostępność alkoholu -przedłużający się okres pandemii (część zadań jest niemożliwa do realizacji) -wojna na Ukrainie, zagrożenie bezpieczeństwa publicznego, napływająca ludność (głównie) narodowości ukraińskiej z terenów objętych wojną

Rozdział IV

Dotychczas podejmowane działania

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach realizuje szereg działań w takich obszarach jak przeciwdziałanie szeroko rozumianej przemocy (przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, hejt), w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych. Pracownicy Biura aktywnie współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z innymi instytucjami i jednostkami na terenie Gminy m.in. z Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariatem Policji, Kuratorami zawodowymi i społecznymi, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Szkołami i Przedszkolami z terenu Gminy.

Zdobyte na przestrzeni kilku ostatnich lat doświadczenia, a także założenia nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym.

Model profilaktyki zintegrowanej zakłada:

- Postrzeganie poszczególnych problemów i zachowań ryzykownych młodzieży w szerokim kontekście wielu innych problemów i zachowań ryzykownych;
- Analizowanie wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi problemami młodzieży oraz poszukiwanie ich wspólnych przyczyn i uwarunkowań (czynników ryzyka);
- Podkreślanie znaczenia czynników chroniących w profilaktyce, w tym zwłaszcza tych, które chronią przed wieloma problemami i zachowaniami ryzykownymi jednocześnie;
- Korzystanie z szerokiej gamy wskaźników dotyczących wielu różnych problemów i zachowań ryzykownych zarówno w badaniach diagnostycznych, jak i w badaniach ewaluacyjnych.
- Dostrzeganie i uwzględnianie w profilaktyce roli różnych podmiotów mających wpływ na młodzież: rodziców, szerszej rodziny, nauczycieli, samorządu, organizacji pozarządowych, organizacji religijnych czy wreszcie samej młodzieży.
- Postrzeganie człowieka w kontekście wszystkich jego wymiarów: fizycznego, psychicznego, intelektualnego, społecznego i duchowego.
- Pragmatyczne podejście do profilaktyki, wyrażające się w poszukiwaniu formuł działania, które przyniosą maksymalne efekty przy możliwie najniższych nakładach¹¹.

Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Tak właśnie kreowana jest

¹¹ Szymon Grzelak Instytut Profilaktyki zintegrowanej.

profilaktyka uzależnień w Czechowicach- Dziedzicach, poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom oprócz wspierania osób już uwikłanych w problemy uzależnień m.in. poprzez finansowanie Wyjazdowych Sesji Terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz finansowanie w Punkcie Konsultacyjnym poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy, prowadzi także szeroko rozumianą profilaktykę na terenie całej Gminy, adresowaną do wielu różnych grup odbiorców.

W ramach realizacji profilaktyki szkolnej i przedszkolnej we wszystkich szkołach realizowane są programy profilaktyczne. Duży nacisk kładzie się na to, aby nie były to jednorazowe akcje profilaktyczne, a działania cykliczne oraz rekomendowane programy o potwierdzonej skuteczności. Dlatego we wszystkich szkołach gminnych realizowany jest program „**Spójrz Inaczej**” oraz „**Spójrz Inaczej na agresję**”. Gmina finansuje szkolenia kadry pedagogicznej, tak by w każdej szkole coraz większe grono nauczycieli mogło realizować te programy ze swoimi uczniami i wychowankami. Program wychowawczo - profilaktyczny "Spójrz Inaczej" to zbiór scenariuszy zajęć do systematycznej pracy ze wszystkimi klasami szkoły podstawowej oraz w świetlicach socjoterapeutycznych. Stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży. Program uczy je rozumienia siebie i innych, rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny sposób lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętności dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach, tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające. Program sprawdza się także w przypadku dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci o obniżonej własnej wartości, którym brakuje wiary w siebie. Dzieci uczą się dokonywania wyborów, rozróżniania tego, co dobre i zdrowe od tego, co niszczy i nie sprzyja zdrowiu. Sukcesem jest to, że w wielu czechowickich szkołach program realizuje każdy wychowawca w swojej klasie. Jest to także doskonała okazja do konstruktywnej komunikacji z dziećmi, do poznawania ich, pomagania im w rozwiązywaniu problemów, ale też okazja do wczesnego rozpoznawania deficytów ucznia i udzielania odpowiedniego wsparcia (także w przypadku symptomów występowania przemocy domowej lub rówieśniczej).

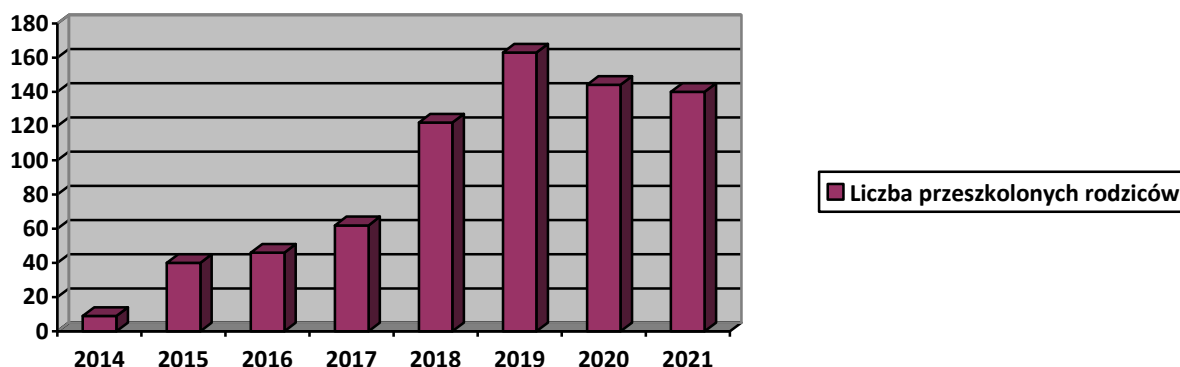
Wychodząc z założenia, że młode pokolenie jest wychowywane w środowisku rodzinnym, a szkoła ma wspomagać jedynie funkcje wychowawcze rodziny, na terenie Gminy został wdrożony program „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**”. We wrześniu 2014 roku zorganizowano pierwsze szkolenie w Czechowicach- Dziedzicach i wyszkolono 16 realizatorów Programu. Z roku na rok przybywa kolejnych edycji Programu, który w całości finansowany jest przez Gminę i dla rodziców jest całkowicie bezpłatny, zatem bardziej dostępny.

Tabela 28. Wdrożenie na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice programu „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców.

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba uczestników	9	40	46	62	122	163	144	140

Spadek liczby rodziców uczestniczących w Programie w roku 2020 oraz 2021 spowodowany był sytuacją pandemiczną i wprowadzonymi obostrzeniami sanitarnymi. Jednakże i tak liczba 140 rodziców jest satysfakcjonująca i wskazuje na wzrost motywacji rodziców do podnoszenia swoich kompetencji wychowawczych.

Rys.3

Pogram „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**” to cykl zajęć warsztatowych w zakresie umiejętności wychowawczych autorstwa Joanny Sakowskiej i Zofii Śpiewak. Koncentruje się na głównych czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed zaburzeniami zachowania u dzieci, związanych z sytuacją rodzinną. Długofalowe cele programu:

- Uświadomienie rodzicom i wychowawcom, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego - oznacza to, że aby zmienić dziecko, często należy zacząć od zmiany siebie.
- Ukazanie prawdy, że skuteczne wychowanie nie może mieć miejsca, jeśli wychowujący nie opiera go na jasnym i czytelnym systemie wartości, który sam posiada i realizuje.
- Pogłębianie samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych; ułatwienie zakwestionowania niektórych funkcjonujących potocznie stereotypów i mitów dotyczących wychowania.
- Poprzez wdrażanie programu "Szkoły..." równoległe wśród rodziców i nauczycieli tworzenie wspólnego, jednorodnego środowiska wychowawczego.
- Umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu przez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych, budowanie klimatu zaspokajającego potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji.
- Tworzenie lokalnych grup wsparcia, w których rodzice i nauczyciele nie tylko mogą zyskiwać pomoc w rozwoju życia osobistego, rodzinnego i zawodowego, ale również inicjować zmiany na rzecz rodziny i szkoły w społeczności lokalnej.

W Gminie udało się także wdrożyć program **Archipelag Skarbów**, który opiera się na modelu profilaktyki zintegrowanej, w którym przyjmuje się, że „*treści programu muszą dotyczyć kluczowych rozwojowo tematów i uruchamiać głębokie, silne motywacje skłaniające do zgeneralizowanej zmiany postępowania*” (Grzelak, 2009; ss. 322-362). Program odwołuje się do marzeń i pragnień młodych ludzi związanych ze szczęściem w miłości i życiu osobistym oraz realizacją życiowych pasji. Program jest ukierunkowany na osłabienie czynników ryzyka i wzmacnianie działania czynników chroniących, które mają udokumentowany w badaniach związek z podejmowaniem przez młodzież zachowań problemowych (Grzelak 2015). Wzmacniane czynniki chroniące to: więź z rodzicami, nauczycielami oraz innymi pozytywnymi dorosłymi oraz utożsamianie się z własnym systemem wartości (religijnym lub świeckim). Uczestniczenie w programie ma chronić młodzież przed negatywnym wpływem przebywania w środowisku osób, które sięgają po substancje psychoaktywne (alkohol i narkotyki).

Celem głównym programu jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży.

Cele szczegółowe:

- ograniczenie wczesnych kontaktów seksualnych młodzieży i problemów z nimi związanych,
- ograniczenie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy,
- ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- została powołana Zarządzeniem Burmistrza zgodnie z art. 4¹ ust.3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma inicjować realizację zadań własnych Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W skład Komisji wchodzi osoba przeszkolona Komisja jest organem doradczym w Gminie i zajmuje się także opiniowaniem składanych wniosków i na realizację działań profilaktycznych w Gminie warunkującym ich realizację (składanych m.in. przez szkoły, przedszkola, osoby fizyczne oraz firmy). Obowiązkowym zadaniem członków GKRPA jest uczestnictwo w grupach roboczych prowadzonych w ramach procedury Niebieskie Karty w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Do zadań Komisji należy też dokonywanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń. Diagnozowanie problemu uzależnień w poszczególnych rejonach miasta i sołectwach.

Rozdział V

Cele i zadania programu oraz wskaźniki realizacji:

Stopień realizacji poszczególnych zadań uzależniony będzie od sytuacji pandemicznej w kraju.

Cel ogólny:

Przeciwdziałanie problemom uzależnień w Gminie Czechowice-Dziedzice.

Cele, zadania oraz wskaźniki:

Cel 1. Utrzymanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych współuzależnionych oraz DDA na dotychczasowym poziomie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Dofinansowanie zajęć ponadstandardowych, wykraczających poza zakres podstawowego programu terapeutycznego lub zajęć po terapii, przez uzupełnienie gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia (wyjazdowe sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA).	- liczba WST - liczba osób uczestniczących w WST
2. Doposażenie w sprzęt, materiały niezbędne do prowadzenia terapii oraz bieżące naprawy w placówkach leczenia odwykowego.	- wartość zakupionego sprzętu oraz materiałów - liczba przekazanych materiałów i sprzętów
3. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich (w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej)- OPS	- liczba osób uczestniczących w zadaniu - poniesione koszty

Cel 2. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występują problemy uzależnień w szczególności udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego, prawnego oraz poradnictwa w zakresie uzależnień behawioralnych dla osób i rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy, w Punkcie Konsultacyjnym (zatrudnienie specjalistów).	- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego - liczba udzielonych porad
2. Finansowanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego w zakresie: (m.in. doposażenie, poczęstunek, drobne remonty, telefon)	- koszt utrzymania PK

3. Poszerzenie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień i ich rodzin. Dofinansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej „ZATOKA” przy ul. Słowackiego 34a – OPS.	- liczba dzieci korzystających ze świetlicy, - liczba etatów
4. Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów uzależnień oraz problemu przemocy w rodzinie – OPS	- liczba osób korzystających z terapii - liczba rodzin korzystających z terapii rodzin - liczba udzielonych porad
5. Udzielanie wsparcia osobom i rodzinom w formie organizacji zajęć integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych.	- liczba osób korzystających ze wsparcia - przeznaczone środki finansowe
6. Współpraca z podmiotami promującymi trzeźwość i abstynencję działającymi na rzecz osób trzeźwiejących i ich rodzin.	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - przeznaczone środki finansowe
7. Rozeznanie potrzeb i pilotażowe wdrożenie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice programu rozwoju osobistego (w tym warsztaty psychologiczne) adresowanego dla kobiet.	- liczba kobiet uczestniczących w programie
8. Prowadzenie przez GKRPA procedury zobowiązania do leczenia odwykowego: - prowadzenie zespołów motywujących (praca z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami). - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badania psychologiczno – psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia - kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	- liczba wniosków do GKRPA - liczba posiedzeń Komisji - liczba osób z którymi spotkała się Komisja - liczba wydanych przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia - liczba wysłanych wniosków do sądu

Cel 3. Redukcja szkód wynikających z nietrzeźwości w życiu publicznym.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Szkolenia dla przyszłych kierowców w szkołach nauki jazdy.	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba współpracujących szkół nauki jazdy
2. Zakup kampanii i materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach lub tworzenie własnych kampanii i programów profilaktycznych w tym obszarze.	- liczba rozdysponowanych materiałów
3. Organizacja szkoleń dla pracodawców i pracowników w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości w miejscu pracy oraz wynikających z używania środków psychoaktywnych oraz inne działania prewencyjne.	- liczba przeszkolonych osób
4. Publikowanie artykułów medialnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.	- liczba opublikowanych artykułów medialnych
5. Edukacja publiczna oraz upowszechnianie wiedzy nt. FASD.	- liczba przeszkolonych osób - liczba opublikowanych materiałów
6. Inicjowanie działań zmierzających do zmniejszenia dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.	- rodzaj i liczba podjętych działań
Cel 4. Rozwijanie profilaktyki szkolnej i przedszkolnej w zakresie problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.	

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie działań profilaktycznych na terenie gminnych szkół i przedszkoli przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. (współpraca z placówkami oświatowymi oraz z ZOPO)	- liczba dzieci uczestniczących w zadaniu - liczba uczestniczących szkół
2. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	- liczba osób uczestniczących w programach - liczba realizowanych programów o potwierdzonej skuteczności
3. Realizacja działań profilaktycznych dotyczących wsparcia psychologicznego i interwencji kryzysowej w sytuacjach nagłych (np. pandemia, kryzys migracyjny, zagrożenie bezpieczeństwa, itp.)	- liczba uczestników
4. Działania integracyjne oraz wspierające asymilację cudzoziemców.	- liczba uczestników
5. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze profilaktyki uzależnień oraz przemocy i agresji.	- liczba uczestników
6. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze profilaktyki uzależnień behawioralnych i innych zagrożeń społecznych.	- liczba uczestników
7. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze podnoszenia kompetencji społecznych i poprawy komunikacji (czynniki chroniące).	- liczba uczestników

Cel 5. Prowadzenie oraz promocja działań profilaktycznych i edukacyjnych w Gminie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy sposób spędzania wolnego czasu (w tym zajęć sportowych, kulturalnych, teatralnych, tanecznych).	- liczba osób biorących udział
2. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.	- liczba przeszkolonych osób,
3. Organizacja imprez profilaktycznych wzmacniających więzi rodzinne np. koncertów, pikników, festynów, przedsięwzięć, konkursów, przeglądów grup artystycznych promujących wartości rodzinne oraz zdrowy i trzeźwy styl życia (np. Jesienna Szkoła Profilaktyki).	- liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych
4. Zakup ulotek, kampanii, materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz gadżetów promocyjnych.	-liczba zakupionych materiałów -liczba kampanii -liczba rozdysponowanych materiałów
5. Opracowanie materiałów, ulotek o tematyce profilaktycznej oraz informującej o dostępnych miejscach pomocy w gminie.	-liczba opracowanych materiałów
6. Finansowanie usługi tłumacza (m.in. tłumaczenie tekstów, publikacji, spotkań itp.)	- liczba godzin pracy tłumacza
7. Monitorowanie i badania w obszarze uzależnień na terenie gminy Czechowice-Dziedzice.	- ilość przeprowadzonych badań
8. Zakup i dystrybucja publikacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat różnych problemów społecznych dla mieszkańców gminy oraz dla instytucji pomocowych.	- ilość rozdanych ulotek, materiałów profilaktycznych,
9. Organizacja konferencji edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym zachowaniom ryzykownym o charakterze lokalnym oraz ponadlokalnym (jeśli osoby biorące udział w konferencji współpracują z Gminą Czechowice-Dziedzice, lub świadczą usługi dla mieszkańców Gminy).	- liczba zorganizowanych konferencji, - liczba uczestników

10. Organizacja spotkań autorskich, wykładów, warsztatów, prelekcji, wywiadówek dla różnych grup odbiorców z terenu gminy Czechowice-Dziedzice zwracających uwagę na problem uzależnień i podnoszących ich świadomość w tym obszarze.	- liczba działań, - liczba uczestników
11. Prowadzenie działań na rzecz przestrzegania określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych.	- liczba przeszkolonych sprzedawców
12. Promocja działań profilaktycznych na terenie Gminy (m.in. artykuły profilaktyczne, prowadzenie strony internetowej, zakup gadżetów, poczęstunek).	- liczba działań

Cel 6. Poprawa komunikacji oraz współpracy z instytucjami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi służąca profilaktyce oraz rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Cykliczne spotkania (członkowie GKRPA, pedagodzy szkolni, Dyrektorzy Szkół, pracownicy Powiatowej Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, pracownicy świetlic oraz innych instytucji realizujących działania profilaktyczne). Zakup niezbędnych artykułów spożywczych, biurowych, papierniczych, promocyjnych.	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach - liczba zorganizowanych spotkań
2. Współpraca z grupami samopomocowymi (np. grupy AA, Klub Abstynenta).	- liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych
3. Utrzymanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.	- liczba współpracujących parafii - ilość spotkań
4. Bieżąca współpraca z Policją w obszarze Prewencji oraz Zwalczenia Przemocy Narkotykowej.	-liczba przeprowadzonych działań

Cel 7. Dopuszczenie GKRPA w niezbędny sprzęt i materiały do prowadzenia działalności edukacyjno-profilaktycznej

	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Serwis urządzenia wielofunkcyjnego wykorzystywanego na potrzeby działań profilaktycznych.	- koszt eksploatacji urządzenia
2. Zakup sprzętu i materiałów dydaktycznych na potrzeby działalności GKRPA.	- ilość zakupionego sprzętu i materiałów

Planując zadania na rok 2022-2025 przeanalizowano także sytuację osób uzależnionych, które pragną powrócić na rynek pracy. Zasięgnięto także opinii pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej czy w tym obszarze zachodzą nierówności i deficyty czy należy uwzględnić szczególne działania readaptacyjne. Ustalono, że wskazane byłoby w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych objęcie dwóch osób (uzależnionych lub współuzależnionych) działaniami reintegracyjnymi prowadzonymi przez Klub Integracji Społecznej. W ramach reintegracyjnych planuje się konsultacje z doradcą zawodowym, szkolenia lub kursy zawodowe oraz płatny staż zawodowy.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 prowadzona będzie w oparciu o środki własne Gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów

alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach

Zgodnie z art. 4¹ pkt. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa się zasady wynagradzania członków GKRPA, w następujący sposób:

- Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywane czynności przysługuje wynagrodzenie – zgodnie z tabelą Nr 28
- Wynagrodzenie określone w pkt. 1 ustalane jest procentowo do minimalnego wynagrodzenia określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Tabela nr 28 „Tabela wynagrodzeń“ - za czynności GKRPA

Lp.	Nazwa czynności	Wynagrodzenie: % podstawy „minimalnego wynagrodzenia”
1.	Udział w posiedzeniach GKRPA oraz reprezentowanie GKRPA (posiedzenia całej komisji, zespoły motywacyjne, zespoły zadaniowe)	10%
2.	Reprezentowanie Komisji przed Sądem (za udział w jednej rozprawie)	3%
3.	Opiniowanie o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1%
4.	Przeprowadzanie wizji w terenie w związku z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż alkoholu (za każdy punkt sprzedaży alkoholu)	2%

1. Wynagrodzenia, o których mowa w Tabeli Nr 28, wypłacane będą na podstawie list obecności, potwierdzonych przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Dla osób będących członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz będących pracownikami Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach, wynagrodzenie za udział w Komisji nie przysługuje w przypadku, gdy posiedzenie Komisji odbywa się w godzinach pracy Urzędu.